

"נקודה טובה" – מסע בשבילי הרוח של עם ישראל

(גיליון 38 - שנת תשפ"א גיליון "פנחס" – כג' תמוז תשפ"א, 3 יולי 2021)

לע"נ אמו"ר ר' יוסף-חיים ב"ר יעקב רוט ז"ל

ב"ה

"נקודה טובה" לפרשת "פנחס" – בין אדם לאדמה

"אדמה חקלאית (בדרך להפשרה) למכירה!"

מה מודעה כזאת עושה לכם!?

האם אתם רק שמחים בחלקו של בעל הקרקע על שזכה לעליית ערך הקרקע שתהפוך עוד מעט לשכונת מגדלים! או שמא יש בכס גם עצב על עוד פיסת קרקע כפרית, שנכבשה על ידי העיר!?

בעברית המודרנית, החליפה המילה נדל"ן את המושג "אדמה". החלפה ששינוי מהותי בצידה: לא עוד "אדמת קודש" שאותה יש לגאול (ולשם כך קמה בזמנו ה"קרון הקיימת"...), אלא אך ורק "נכס" עובר לסוחר, מיד ליד, ללא כל סנטימנט, קשר, או ערך רוחני.

פרשתנו – פרשת פנחס, עוסקת בחלוקת ארץ ישראל לשבטים השונים. והתורה מצהירה ואומרת: **"לֹא־אֵלֶּה תִּחַלֵּק הָאָרֶץ בְּנַחֲלָה"** (במדבר כו, נג).

לאחר חטא בנות מואב והמגפה הקשה שפקדה את העם כעונש, הקב"ה ציווה על מפקד אוכלוסין חדש והתורה מסכמת ואומרת **"לֹא־אֵלֶּה"** – כל המבוגרים מבן עשרים שנה ומעלה שנמנו במפקד, הם אלה שינחלו את הארץ.

התורה לא רואה את אדמת ארץ ישראל כנדל"ן וכנכס סחיר, אלא כמשהו ערכי ושורשי עמוק, תוך חיבור מהותי בין אדם לאדמה ובין האדם לארצו.

בעיני התורה, ארץ ישראל היא גוף רוחני חי, הקשור ומחובר לאומה.

ואכן, כאשר התורה מזהירה את עם ישראל לא ללכת בדרכי התועבה של הגויים (בעיקר זנות, פריצות ועבודה זרה), היא אומרת: **"וְלֹא תִקְיָא הָאָרֶץ אֶתְכֶם בְּטַמְאָכְכֶם אֲתֶה פֶּאֶשֶׁר קָאָה אֶת הַגּוֹי אֲשֶׁר לְפָנֶיכֶם"** (ויקרא יח, כח).

כלומר: שמירת המצוות והחוקים, היא תנאי לחיים בארץ ישראל. ואם התנאי הזה לא יתקיים ואתם במעשיכם הרעים תטמאו את הארץ, אזי **הארץ בעצמה תקיא אתכם מקרבה**, כפי שכבר קרה בעבר.

הקשר המהותי בין האדם לאדמה, נכון בין האנושות לאדמת העולם – לכדור הארץ, באופן כללי, וכך אכן למדנו בספר בראשית שהגשם הראשון בעולם התעכב עד לבריאת האדם.

האדמה היא יסוד קיומו והתפתחותו של האדם וברכתה וטובה איננה ניתנת לאנושות באופן אוטומטי. 'ברכת הארץ' תלויה בדרגתו המוסרית של האדם. וכאשר האדם משחית את דרכו, העולם "יפסיק לחייך אליו" (רש"ר הירש).

ולכן, כאשר אדם וחוה חטאו, הקב"ה מכריז ואומר: **"... אַרְוֵהָ הָאֲדָמָה בְּעִבוּרָהּ בְּעֶצְבוֹן תֹּאכְלֶנָּה כָּל יְמֵי חַיֶּיהָ. וְקוֹץ וְדַרְדַּר תַּצְמִיחַ לָהּ..."** (בראשית ג, יז-יח)

"נקודה טובה" – מסע בשבילי הרוח של עם ישראל

למען תיקון דרכיו של האדם, התפתחותה של האדמה תעוכב. ולא תוסיף תת כוחה לך מרצונה הטוב. רק אם תתנזר מהרבה, תזכה במעט", אומר הקב"ה. כך ילמד האדם לשמוח בחלקו ולא לשלוח ידו ולקחת את מה שנאסר עליו (רש"י הירש, שם). והדבר חוזר על עצמו גם בחטא קין וגם בחטא דור המבול. כאשר האדם משחית את דרכו, הוא משחית ומקלקל את העולם (וכמובן גם נפגע כתוצאה מכך...).

הראינו, שישנו יחס ישיר בין התנהגותו המוסרית של האדם, לבין פריחתו של כדור הארץ בכללו. וכאשר מדובר בקשר שבין עם ישראל לארצו הדברים נכונים בכפל כפליים.

העם והארץ – שניהם יצירות רוחניות. עם ישראל - עם ה', בניו של ה'. וארץ ישראל, שהקב"ה קורא לה: **"אַרְצִי וְנַחֲלָתִי"** (ירמיהו ב, יז). שני אלה נבחרו להיות כליו של הקב"ה, למען חייו המוסרית של האדם ("אור לגויים", כבר אמרנו!).

ולכן, מאז בחירת אברהם וארצו, אין ארץ ישראל סובלת את השחתת יושביה. פריחת הארץ תלויה בפריחתם המוסרית של יושביה. טובה של הארץ מוקדש למען תכליתם של יושביה. אולם, כאשר החברה כולה משחיתה את דרכה מבחינה חברתית ומוסרית, הרי שאין לה עוד עתיד בארץ הזאת והיא תקיא את יושביה.

והדברים מובאים בפרשת בחוקותי, בצורה ברורה: **"אִם בְּחֻקֵּי תֵלְכוּ..."** (ויקרא ג, כו), אזי תזכו לפריחה, לשגשוג חקלאי, לבריאות, לשפע ולבטחון. ומעל לכל – לקשר קרוב עם הקב"ה, בבחינת: **"וְנָתַתִּי מִשְׁפָּנִי בְּתוֹכְכֶם..."** (ויקרא כו, יא).

ואם לא, **"וְאִם לֹא תִשְׁמְעוּ לִי..."** (שם, יד).... אז... שלא נדע.

מפאת חשיבותם של הדברים, חזר עליהם משה רבנו שוב בפני בני ישראל לפני כניסתם לארץ, בפרשת עקב: **"וְהָיָה אִם שָׁמַעַ תִּשְׁמְעוּ אֶל מִצְוֹתַי..."** (דברים יא, יג). פרשה אותה אנו אומרים מידי יום שחרית וערבית לאחר קריאת שמע והיא כתובה גם על מזוזות בתינו ובפרשיות התפילין שלנו.

הפריחה בשעת ההצלחה והכמישה והחורבן בעת הכישלון והחטא (לי"ע), הם הרבה יותר משכר ועונש גרידא.

יש כאן **שותפות בין האדם והעולם בכלל ובין עם ישראל לארץ ישראל** בפרט. שותפות בתפקיד, במשימה ובייעוד.

אם האדם מממש את יעדו, הרי שהאדמה והעולם מסייעים בעדו ושותפים לדרכו. ואם ח"ו, לא, הם כאילו "פורשים" מן השותפות ולא נותנים עוד את "חלקם"...

נחתום בשיר **אַרְץ יִשְׂרָאֵל יָפָה**, שירה של להקת פיקוד דרום (מילים: דודו ברק, לחן: שייקה פייקוב):

**...אַרְץ יִשְׂרָאֵל יָפָה
אַרְץ יִשְׂרָאֵל פּוֹרְחַת,
אֶת יִשְׁבָּה בָּהּ וְצוֹפָה
אֶת צוֹפָה בָּהּ וְזוֹרְחַת.**

"נקודה טובה" – מסע בשבילי הרוח של עם ישראל

ותורה אורה פזו יש לנו
וגם הגדה ומגלה,
ואלקים אחד שלנו
וקול חתן וקול פלה.

במאמרנו זה אכן למדנו, כי יש קשר ישיר בין שני בתי השיר. בין קיום התורה - אורה, לבין התוצאה והעובדה ש-אָרֶץ יִשְׂרָאֵל יָפָה ו-פּוֹרְחַת.

קשר ותנאי אותו אנחנו משננים וחוזרים עליו ערב ובוקר: "וְהָיָה אִם שָׁמַעַ תִּשְׁמְעוּ אֶל מִצְוֹתַי... (ואם כך, אז...) וְנִתְתִּי...".

וכך, כאשר עם ישראל נוחל את ארץ ישראל, הוא לא מקבל נדל"ן, אלא זוכה בארץ כשותפה רוחנית לדרך ולייעוד.

בשולי הדברי אוסיף, כי ארגון השומר החדש, עוסק כיום רבות בחיזוק בקשר בין האדם לאדמה (אדמה ונחלה ולא נדל"ן). לשם כך הוקמה תנועת נוער שרעיונותיה הם: "מתחברים לאדמה" ו"לעבדה ולשמרה". וכן מגוון פעילויות ופרוייקטים "בשטח", המשלבים עבודה חקלאית עם תכנים בנושאי ציונות, אהבת הארץ וערבות הדדית (ממש מצוות ישוב ארץ ישראל, כפשוטה).

"נוֹדָה לָךְ, ה' אֱלֹהֵינוּ, עַל שֶׁהִנְחַלְתָּ לְאַבוֹתֵינוּ אֶרֶץ חֲמֻדָּה טוֹבָה וְרַחֲבָה... (מתוך ברכת המזון).

מברכת שבת שלום

שלום רב

לכניסה או להסרה מרשימת התפוצה (במייל ו/או בווטסאפ), ניתן לפנות למייל: rothmoshe@gmail.com

ארכיון "נקודה טובה": http://www.pirsuma.com/nekuda_tova

נא לשמור על קדושת הגליון ולהכניסו לגניזה לאחר השימוש.

יש לך הערה או הארה? אשמח לקבל למייל הנ"ל. **אהבת? הפץ בין חבריך.**